

A Fővárosi Ítéletábra a Dr. Katkó Anna Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek a Dávid, Stanka, Szikla Ügyvédi Iroda által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indult perében a Székesfehérvári Törvényszék 2014. szeptember 1. napján kelt 22.G.40.198/2011/83. számú ítélete ellen az alperes által benyújtott fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és az alperest terhelő marasztalás összegét 8.042.492,- (Nyolcmillió-negyvenkettőezer-négyszázkilencvenkettő) Ft-ról 4.262.492,- (Négymillió-kettőszázhatvankettőezer-négyszázkilencvenkettő) Ft-ra leszállítja, a kamatfizetésre vonatkozó rendelkezéseket helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 125.000,- (Egyszázhuszonöt ezer) Ft elsőfokú perköltséget, továbbá 321.800,- (Háromszázhuszonegyezer-nyolcszáz) Ft, alperes által lerótt fellebbezési eljárási illetéket; megállapítja, hogy a peres felek a másodfokú eljárásban felmerült egyéb költségeiket maguk viselik.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperesi cég képviseletében **O. G.** 2005. május 2-án számlanyitási szerződést kötött devizakülföldi vállalati ügyfélként az alperessel, a bank Budapest, ... szám alatti fiókjánál. A számlát USD és EUR pénznemben vezették. A szerződés szerint a felperesi cég nevében önálló aláírásra jogosult személyek **O. G.** és **S. M.** . A szerződés tartalmazza az aláírásra jogosultak aláírásmintáját, illetve a faxos megbízáshoz használandó, a felperes képviselője által megadott, számokból és betűkből álló jelíget (kódszót). A szerződés szerint a felperes képviselői a szerződéshez mellékletben csatolt Általános Szerződési Feltételeket, valamint a devizakülföldi ügyfelekre vonatkozó hirdetményt átvették, a bank Általános Üzletszabályzatát megismerték és elfogadták.

2010. októberében ismeretlen személyek öt alkalommal telefaxon hamis átutalási megbízást küldtek az alperesi bank Veszprém, fiókjába, amelyben a felperes folyószámlája terhére 2010. október 12-én 1.890.000,- Ft, 2010. október 14-én 1.890.000,- Ft, 2010. október 18-án 2.500.000,- Ft, 2010. október 21-én 2.500.000,- Ft és 2010. október 27-én 2.500.000,- Ft összegnek egy magánszemély, **M. Gy.** ... Banknál vezetett számlájára való átutalását kezdeményezték. Az átutalási megbízások minden esetben tartalmazták a fél által megadott titkos kódszót és a felperes képviselője, **O. G.** aláírását. A hamis átutalási megbízások alapján az alperes 58.441,72 USD-nek megfelelő 11.300.000,- Ft összeget utalt át a felperes számlájáról.

A faxon küldött megbízásokat az első két esetben az alperes Veszprém, fiókjában dolgozták fel, oly módon, hogy a banki ügyintéző az átutalásokon szereplő aláírást a bank elektronikus rendszerében lehívható aláírásmintával összevetette, illetve ellenőrizte a kódszó azonosságát. A számlavezető fiók értesítését és annak tájékoztatását követően került sor az átutalás teljesítésére. A veszprémi fiókhoz érkező harmadik átutalási megbízást a bank ügyintézője azonban gyanúsak

találta, ezért tájékoztatta felettesét, aki a felperes számláját vezető Budapest, ... fiók floor-managerét is értesítette. Az ügyintéző gyanúját az alapozta meg, hogy az első megbízás a székesfehérvári postán keresztül érkezett, és az első két utalás összege már meghaladta a pénzmosásra vonatkozó szabályok szerint figyelembe veendő, 3.600.000,- Ft-os összeget, a kedvezményezett személy is azonos volt, illetve az átutalások nem a számlavezető fiókba érkeztek. Tájékoztatta a számlavezető fiók menedzserét arról is, hogy a visszanevezhető számlatörténet szerint korábban csak külföldre utalt a cég, a három, rövid időn belül Magyarországra irányuló utalás ezért is feltűnő. Ezt követően a harmadik, negyedik és ötödik utalást már nem a veszprémi fiók azonosította, hanem azt a számlavezető budapesti fiók részére megküldte. A veszprémi fiók floor-managere a második megbízás után értesítette a bankbiztonsági szolgálatot és a pénzmosással kapcsolatos előírások ellenőrzésére feljogosított Compliance osztályt is, ahonnan **K. R.-tól** azt a tanácsot kapta, hogy az ügyféllel fel kell venni a kapcsolatot, közölni kell vele, hogy Veszprémbe ne küldjön átutalási megbízást faxon, illetve a korábbi utalásokról ki kell kérdezni. A harmadik, negyedik és ötödik átutalási megbízást a felperes számláját vezető Budapest, ... fiókban azonosították és teljesítették kizárólag a kódszó és az aláírás egyezősége alapján. Az ötödik megbízás teljesítését megelőzően, 2010. október 27-én a bank ügyintézője e-mailben értesítette a felperesi céget arról, hogy valaki a nevében átutalási megbízást adott az alperesnek. A megbízás aggályossága miatt megerősítést kért a cégtől. Az ötödik megbízás teljesítését megelőzően megérkezett ugyan a felperes képviselőjének faxüzenete arról, hogy az átutalás nem tőle származik, ennek ellenére az alperes a megbízást teljesítette. A hamisított átutalási megbízások alapján a bank összesen 11.300.000,- Ft kifizetést teljesített a felperes számlájáról. Az alperes a hamis átutalási megbízások felismerése után 2010. októberében büntető feljelentést tett, majd a büntető eljárást követően a felperes által indított polgári perben a hamis átutalással okozott kár egy része, 3.257.508,- Ft összegben megtérült.

A felperes 2011. december 11. napján benyújtott keresetében az alperest 58.441,72 USD kártérítés és ezen összeg után 2010. október 27. napjától kezdődően a kifizetés napjáig járó, a Ptk. 301/A. § (2) bekezdése szerint számított összegű késedelmi kamatai megfizetésére kérte kötelezni.

Előadta, hogy a felek között létrejött folyószámla szerződés a Ptk. 474. §-ában írt megbízási szerződés egy atipikus megvalósulása. A megbízási szerződés alapján az alperesnek maximális gondossággal kellett volna eljárnia, ezt azonban a hamis átutalások teljesítése során nem teljesítette. Elmulasztotta az ügyfél azonosítását, ami az alperesi Üzletszabályzat 4. pontja értelmében az átutalások összegére tekintettel kötelezettsége lett volna. Az alperes rövid idő alatt négy hamis átutalást teljesített anélkül, hogy az átutalási megbízások megerősítését kérte volna a felperestől, míg az ötödik megbízást úgy teljesítette, hogy a felperes kifejezetten utasította arra, hogy semmilyen átutalást ne teljesítsen, a megbízást a felperes ügyvezetője nem erősítette meg.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

A Ptk. 529. §-a és a pénzforgalmi szolgáltatásokról és az elektronikus fizetési eszközökről szóló 227/2006. (XI. 20.) Korm. rendelet 4. § (6) bekezdése alapján arra hivatkozott, hogy a felek között létrejött bankszámlaszerződés tekintetében a bankszámla feletti rendelkezési jog gyakorlása során a hitelintézet a tőle elvárható gondossággal járt el, mivel az idézett rendelkezés szerint azt köteles ellenőrizni, hogy a megbízáson feltüntetett aláírás (ideértve az elektronikus kódot is) megegyezik-e a rendelkezésre jogosult hitelintézetnél bejelentett aláírásával (elektronikus kódjával). A perbeli átutalási megbízásokon szereplő aláírásokat mindegyik átutalási megbízás esetén ellenőrizték, összevetették a banknál leadott aláírási kartonon található mintával. Az összehasonlítás során nem lehetett megállapítani, hogy az aláírás felismerhetően nem a jogosulttól származik. Az aláírás és a kódszó egyezése esetén pedig köteles volt a megbízásokat teljesíteni. Ezért a bank az átutalások teljesítése során a jogszabályoknak és a saját belső utasításainak megfelelően a tőle elvárható gondossággal járt el, kártérítési felelőssége nem áll fenn. Az alperes Általános Üzletszabályzatának

azon rendelkezésre is hivatkozott, amely szerint a telefaxon küldött megbízást a bank az üzletféltől származónak tekinti, valamint a telefaxon küldött megbízás teljesítéséből esetlegesen származó kárt az üzletfél viseli.

A felperes az eljárás során keresetét 8.042.492,- Ft-ra szállította le, figyelemmel a hamis átutalásokkal okozott kár egy részének megtérülésére.

A Székesfehérvári Törvényszék 2014. szeptember 1. napján kelt 22.G.40.198/2011/83. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 8.042.492,- Ft-ot, és ezen összeg után 2010. október 27. napjától kezdődően a kifizetés napjáig 2013. június 30-ig féléves időszakonként a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű, 2013. július 1-től féléves időszakonként a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot, továbbá 402.000,- Ft + áfa összegű ügyvédi munkadíjat, valamint illeték és készkiadás címén összesen 535.000,- Ft-ot.

Határozata indokolásában megállapította, hogy a felek között a Ptk. 529. § (1) bekezdése szerinti bankszámlaszerződés jött létre, amelynek alapján az alperes kötelezettséget vállalt arra, hogy – egyebek mellett – a számlatulajdonos pénzeszközei terhére szabályszerű kifizetési és átutalási megbízásokat teljesít. Idézte a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról rendelkező 2009. évi LXXXV. törvény fizetési számla feletti rendelkezésről szóló IV. fejezetének 19. § (4) és (5) bekezdéseit, valamint a bank felelősségére vonatkozó, alperes Általános Üzletszabályzatának 8.1., 8.2. és 8.3. pontjait.

Ennek alapján rögzítette, hogy az eljárás során azt kellett vizsgálnia, hogy a bank a hamisított átutalási megbízások teljesítése során a rá vonatkozó jogszabályok, az Üzletszabályzat, illetve saját belső szabályzatai betartásával járt-e el, azaz a megbízásokat az adott körülmények között elvárható gondossággal az üzletfél érdekeinek megfelelően teljesítette-e. Álláspontja szerint az alperes csak akkor mentesül a hamis vagy hamisított megbízás teljesítésének következményei alól, azaz a kártérítési felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a megbízás hamis, vagy hamisított voltát a szokásos ügymenet során alkalmazott gondos vizsgálattal sem lehetett felismerni. A felróhatóság megállapítása körében azt is vizsgálni kell, hogy a megbízás teljesítése során az Üzletszabályzat előírásain túl a bank a saját belső szabályzatában előírt, a megbízások biztonságos teljesítéséhez szükséges előírásokat is betartotta-e. Csak ebben az esetben vehető figyelembe az Üzletszabályzat 23.227. pontjában írt, megbízót terhelő azon szabály, hogy a telefaxon küldött megbízás teljesítéséből esetlegesen származó kárt az üzletfél viseli. Az alperes által hivatkozott BH 2006/157. számú eseti döntésben foglaltakkal szemben – amely tartalmazza, hogy a pénzmossastra vonatkozó szabályok, illetve belső szabályzatok és az ezzel kapcsolatos előírások esetleges megsértése a felek szerződéses kapcsolatán kívül eső esemény, amely a felek károsodásával ok-okozati kapcsolatban nem állhat – az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy az alperes belső szabályzatai az alkalmazottaira nézve kötelező erejűek, azokat be kell tartaniuk, az alperesi bank felróhatóságának vizsgálata során van jelentősége annak, hogy az alperes alkalmazottai megtartották-e a belső szabályzatok rendelkezéseit. Azok megsértése az alperes felróhatóságának megállapítását eredményezheti, attól függetlenül, hogy a számlatulajdonos és az alperes jogviszonyában tételes szerződésszegésként nem értékelhető. Az alperes Üzletszabályzatának 23.235. és 23.236. pontjaira utalással rögzítette, hogy a telefonos vagy fax útján történő megerősítést igénylő fizetési megbízás esetén, amennyiben a megerősítésre az üzletfél oldalán felmerülő okok miatt vagy a telefonvonalak meghibásodása okán nem kerül sor, nem tekinthető az Üzletszabályzat szerint megadott fizetési megbízásnak. Az átutalási megbízások telefonon történő megerősítése nemcsak lehetőség a bank számára, hanem adott körülmények esetén az üzletfél érdekeire figyelemmel a banktól elvárható gondossággal történő teljesítéshez egyben kötelezettsége is volt. Az alperesi bank U-85. számú Ügyviteli utasításának 5.3.6. pontban foglalt rendelkezései alapján megállapította az elsőfokú bíróság, hogy

az alperesi állásponttól eltérően a telefaxon küldött átutalási megbízás esetén nem kizárólag az aláírás és a kódszó ellenőrzése szolgálhat a megbízó azonosítására, hanem a szabályzatban írt esetekben, például ha azt az ügyintéző egyéb okból indokoltnak látja, a megbízás teljesítésének szükséges és elengedhetetlen feltétele a megbízás megerősítése, ezért a bíróság álláspontja szerint az alperesi bank a megbízások teljesítése során akkor járt volna el a tőle elvárható gondossággal, ha a felperes korábbi megbízásaitól lényegesen eltérő első megbízás teljesítését megelőzően tájékoztatja az alperest, és már az első átutalási megbízás teljesítéséhez telefonos megerősítést kér. A Veszprém bankfiók ügyintézői a második megbízás beérkezését követően azt még igazolták, de a harmadik megbízás teljesítését már nem kezdték meg, annak azonosítását nem végezték el, hanem arról egyrészt a bankbiztonságot értesítették, másrészt azonosításra a bank számlavezető fiókjába küldték el.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint már az első hamisított megbízás, összevetve a felperes korábbi megbízásaival, azoktól olyan lényegesen eltért mind tartalmában, mind külső formájában, mind az elküldés módjában, hogy annak megalapozott gyanút kellett volna ébresztenie a bank ügyintézőjében a megbízó azonossága tekintetében, és az U-85-ös ügyviteli utasítás 5.3.6. pontja alapján mindenképpen indokolt lett volna a megbízás megerősítését kérni. A második megbízás teljesítését követően pedig már a számlavezető fióknak kellett volna megerősítést kérni. Erre utalt, hogy a veszprémi fiók ügyintézőjének megkeresésére a Compliance-nál eljáró **K. R.** maga is a megbízóval való telefonos kapcsolatfelvételt látta szükségesnek. Ennek alapján azt állapította meg, hogy az alperes az átutalási megbízások teljesítésére vonatkozó, a bankkal szemben a gondos eljárás követelményét támasztó szerződéses kötelezettségét megszegte, mert a felek közötti folyószámla-szerződést nem az általános üzletszabály gondos eljárást előíró rendelkezései szerint teljesítette. Ha az aláírás és a kódszó egyezősége mellett a megbízások gondos vizsgálata alapján nagy mértékben valószínűsíthető, hogy a megbízás nem a megbízótól származik (hamis vagy hamisított), a gondossági kötelelem alapján a banknak mint megbízottnak lehetőségei szerint mindent meg kell tennie a bizonytalan helyzet tisztázása, a gyanú elhárítása érdekében. Ennek során a megbízás egészét kell vizsgálnia, több, időben egymáshoz közeli megbízás esetén azokat együttesen, illetve a megbízó utalási szokásait figyelembe véve, a korábbi megbízásokkal összevetve. A megbízó utalási szokásaitól, korábbi átutalási megbízásaitól jelentősen eltérő megbízások hamisított volta feltételezhető, ez esetben nem elegendő a megbízó azonosításához a kódszó és az aláírás egyezősége, mindenképp indokolt lett volna a megbízások további ellenőrzése, oly módon, hogy annak megerősítését kéri a megbízott a megbízótól.

Ennek alapján a Ptk. 310. §-a és a Ptk. 318. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó 339. § (1) bekezdésére figyelemmel az alperes felelősségét megállapíthatónak találta a felperest ért kár tekintetében azáltal, hogy a kár bekövetkezésében a hamis megbízások teljesítésével az alperes szerződésszegő magatartása is közrehatott.

A Ptk. 344. § (1) bekezdésében szabályozott többes károkozásra vonatkozó rendelkezést hívta fel, mivel az alperes a hamisított átutalási megbízások teljesítésével a teljes kárösszeg tekintetében közrehatott a kár bekövetkezésében, ezért a közvetlen károkozótól be nem hajtott teljes kár összegéért felelőssége fennáll.

Az elsőfokú bíróság ennek alapján a leszállított kereset szerint kötelezte az alperest kártérítés megfizetésére és marasztalta a Ptk. 301. §-a alapján késedelmi kamatokban. A perköltségről a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint rendelkezett, utalva a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (1), (2) bekezdés a) pontja és 4. § (1) bekezdésére, melynek alapján az ügyvédi munkadíjból és készkiadásból álló perköltség és a leszállított kereseti követelésnek megfelelő illeték megfizetésére az alperest mint pervesztes felet kötelezte.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben az alperes nyújtott be fellebbezést.

Elsődlegesen annak megváltoztatását kérte a felperes keresetének elutasításával, és a bírósági

eljárásban felmerült első- és másodfokú perköltség alperes javára való marasztalásával. Másodlagosan a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján kérte az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását, valamint a felmerült perköltség megállapítását. Arra az esetre, ha a másodfokú bíróság a bizonyítási eljárás nagy terjedelmű vagy teljes megismétlését, illetve kiegészítését látná szükségesnek, a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján indítványozta az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság újabb tárgyalásra utasítását. Végül az ítéletnek a felperes javára megítélt ügyvédi munkadíj összegét, valamint a késedelmi kamat mértékét érintő megváltoztatását, az ügyvédi munkadíj 239.125,- Ft + áfa összegre való leszállításával, míg a késedelmi kamat mértékét a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes, az amerikai jegybank szerepét betöltő FED által közzétett kamatmértékben kérte meghatározni.

Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében a kereseti kérelemtől a Pp. 3. § (2) bekezdésében foglaltak ellenére eltért a devizanem meghatározásakor, mivel a felperes a keresetét 58.441,72 USD és járulékaik megfizetésére terjesztette elő, ehhez képest a törvényszék forint összeg megfizetésére kötelezte az alperest, a forint összeg késedelmes megfizetése esetén irányadó mértékű késedelmi kamat mellett. Hangsúlyozta, hogy a peres felek között USD devizanemben vezetett bankszámla jogviszony jött létre. A felperes kereseti kérelmében is deviza összegben kérte az alperes marasztalását. A kereseti kérelem alapjául szolgáló tényállás szerint a felperes bankszámláját USD devizanemben terheltek meg, így a felperes állítólagos kárát is USD devizanemben szenvedte el. A BH 1995/342 és EBH 2000/195. számon megjelent eseti döntésekben foglaltakra hivatkozott, amelyekben a Legfelsőbb Bíróság elvi élel nyilvánította ki, hogy az idegen pénznemben fennálló tartozás utáni késedelmi kamat mértékét az idegen pénznemhez kell igazítani. Utalt még a BDT 2008/1814. számú döntésre is, azzal, hogy a két pénznem között fennálló jegybanki alapkamatok különbsége folytán a felperes indokolatlan vagyoni többletre tenne szert az USD-ben bekövetkezett kár után számított forint követelésre vonatkozó késedelmi kamatszámítással, amely sérti a káron szerzés tilalmának elvét, a Ptk. 355. §-át.

Másodlagosan arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság iratellenes tényállást állapított meg, és az irányadó jogszabályokat és a szerződés rendelkezéseit sértő módon, téves következtetésre jutott.

A Ptk. 310. §-ában szabályozott hibás teljesítésből eredő kártérítésre vonatkozó rendelkezés tekintetében kifejtette, hogy a pénzforgalmi jogviszony keretei között a kellékszavatosságra vonatkozó Ptk. rendelkezések alkalmazása fogalmilag kizárt, az alperes nem is teljesített hibásan.

A Ptk. kártérítésre vonatkozó 318. § (1) bekezdésének utaló szabálya alapján alkalmazandó 339. § (1) bekezdése szerint sem áll fenn az alperes kártérítési kötelezettsége, mivel a kártérítési felelősség megállapításának feltételei a perbeli esetben nem álltak fenn. Az alperes eljárása a vonatkozó jogszabályi és szerződéses rendelkezéseknek megfelelt, jogellenes alperesi magatartás hiányában kártérítési kötelezettsége nincs. A peres felek között létrejött bankszámlaszerződés alapján a Ptk. 529. §-a szerint az alperes kötelezettsége szabályszerű kifizetési és átutalási megbízások teljesítésére terjedt ki. Az alperes a bankszámlaszerződés részét képező Általános Üzletszabályzat rendelkezéseit is teljesítette, eljárása az abban foglaltaknak megfelelt. Hangsúlyozta az Általános Üzletszabályzat 23.4. pontjában írtakra figyelemmel, hogy az átutalások során nem volt kötelezően használandó formanyomtatvány, így az alperes által készített formanyomtatványtól történő eltérés nem volt akadálya a megbízás teljesítésének. Az Általános Üzletszabályzat 23.216. pontját emelte ki, amely szerint a telefaxon küldött megbízás teljesítéséből esetlegesen származó kárt az üzletfél viseli, azaz a faxon érkezett megbízásból eredő károkért a bank a felelősségét kizárta. A felperes a bankszámlaszerződés megkötésével az alperes ezen felelősségét korlátozó szerződéses rendelkezését elfogadta, így jogszerűen az alperes felelősségét a törvényszék nem állapíthatta volna meg. Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú eljárás során nem volt vitatott az a tény, hogy az Általános Üzletszabályzat által előírt valamennyi adatot, egyedi azonosítót és a felperes által meghatározott kódszót a perbeli átutalási megbízások tartalmazták, amelyek ekként szabályos megbízásnak

minősültek. A per során nem merült fel arra utaló körülmény sem, hogy az átutalási megbízáson szereplő aláírás nem a felperesi képviselőtől származó volta felismerhető lehetett volna az alperes által. A megbízásokon szereplő aláírás és az aláírási katonon szereplő aláírás megegyezésig való egyezőségét **O. G.**, a felperesi képviselő is megerősítette a Veszprémi Rendőrkapitányságon folyamatban volt eljárás során tett nyilatkozatával. Az átutalási megbízások azonosítása során eljáró személyek egybehangzóan nyilatkoztak, hogy a megbízásokon található aláírás a felperesi bankszámla felett rendelkezési joggal rendelkező **O. G.** aláírásával egyezett, a kódzó helyes volt, és ezen körülmények ellenőrzését követően került sor az átutalási megbízások teljesítésére. Az aláírás egyezőségét, valóságát és a kódzó azonosságát illetően egyik megbízás esetén sem merült fel kétség a bank alkalmazottaiban. Az aláírások ellenőrzése során az alperesi ügyintézők eljárása mind a belső szabályzatok, mind a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseknek megfelelt. A Kúria BH 2001/33. számú eseti döntésében kifejtettek alapján kiemelte, hogy a perben feltárt tényállásból kétséget kizáróan megállapítható, hogy az alperes számára nem volt felismerhető, hogy az átutalási megbízások nem a jogosulttól származnak, ezért azok teljesítésével nem valósított meg szerződésességet. Ezzel összefüggésben utalt a pénzforgalmi szolgáltatásokról és az elektronikus fizetési eszközökről szóló 227/2006. (XI. 20.) Korm. rendelet 4. § (6) bekezdésében írtakra, amely a hitelintézettől elvárható gondosságot a megbízáson feltüntetett aláírás és az elektronikus kód egyezőségének ellenőrzésére terjeszti ki. Az átutalási megbízások szerződésszerűsége miatt a banknak a Ptk. 529. §-a, és az Üzletszabályzat 23.251. pontjában foglalt rendelkezés alapján kötelezettsége volt a megbízások teljesítése. Kiemelte, hogy az alperes a tőle elvárható gondossággal járt el, amely a teljesítési kötelezettségre figyelemmel nem terjeszkedhetett túl a jogviszonyra irányadó szabályok teljesítésén, így nem sérült az Üzletszabályzat 8.1. pontjában előírt kötelezettség. Az aláírás és a kódzó beazonosítását követően egyéb kötelezettsége az alperesnek nem volt. A szabályos átutalási megbízások teljesítése a felperes mint üzletfél érdekében történt. A felek között nem jött létre megállapodás arra vonatkozóan, hogy az egyes átutalások teljesítésének feltételét képezi a felperesi képviselő által telefonon történő megerősítés, ilyen kötelezettség az alperest nem terhelte.

Az elsőfokú bíróság ítéletében az Általános Üzletszabályzat 8.1., 8.2. és 8.3. pontjainak rendelkezését helytelenül értelmezte, és téves jogi következtetést vont le. Hangsúlyozta, hogy a felek szerződéses rendelkezése a fax útján elküldött megbízásokra kiterjedően egyértelműen határozza meg, hogy az ebből eredő kárát a felperes maga köteles viselni. E felperest terhelő kárviselési kötelezettség fennállását megalapozó további feltételt a felek nem állapítottak meg. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte a kártérítési jog egyik alapvető szabályát, amely szerint a jogellenes magatartás megvalósítását a károsult köteles bizonyítani, nem pedig az alperesnek kellett a kárfelelősség alóli kimentése körülményeit igazolni. Az alperes alkalmazottainak tanúként tett vallomására utalva rögzítette, tényként volt megállapítható, hogy a perbeli esetekben a vonatkozó előírásoknak és szokásos ügymenetnek megfelelően vizsgálta az alperes az átutalásokat, amelyek hamis, hamisított volna nem volt felismerhető. A megbízások külön megerősítésének kérése a felperestől nem tartozott az elvárható gondosság körébe, részben azért, mert ilyen szerződéses kötelezettsége az alperesnek a perbeli esetekben nem volt, részben pedig azért, mert az utalások körülményei ezt nem indokolták. Az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben arra hivatkozott, hogy a felperes korábbi megbízásaitól eltérő formátumú megbízások nem alapozzák meg a telefonos megerősítés szükségességét. Az életszerűséget figyelembe véve el sem képzelhető, hogy a banki ügyintézők egy-egy átutalási megbízás teljesítését megelőzően korábbi megbízásokat tekintsenek meg és vessenek össze az aktuális megbízás formájával. A felek jogviszonyának nem képezik részét az alperes belső szabályzatai, azok esetleges megsértéséből a felperesnek joga nem származhat, arra kárigényét nem alapíthatja. Az elsőfokú bíróság az ügyviteli utasítás rendelkezéseire hivatkozott, azonban nem jelölte meg, hogy mely rendelkezés írta elő, hogy az alperes vizsgálja az átutalási megbízások formáját, elküldésük módját, vagy azt, hogy az

alperesnek össze kellett vetnie a perbeli átutalási megbízásokat a korábbi átutalási megbízásokkal. Emellett az alperes eljárásának jogellenessége a belső szabályzatok alapján sem lett volna megállapítható, mivel az U-85 számú Ügyviteli utasítás 8.1. pontja szerint az ügyfél megbízásainak hitelesítésére a kódszót, az ügyfél azonosításához az azonosító adatokat és az aláírás egyezőségét kell vizsgálni deviza külföldi ügyfél esetén is. A perbeli átutalási megbízások mindegyike tartalmazott aláírást, amely megtévesztésig megegyezett a bankszámla felett rendelkezési joggal rendelkező **O. G.** aláírásával. A periratokból, a tanúk nyilatkozataiból megállapítható, hogy az eljáró ügyintézők nem látták indokoltnak a megbízások megerősítésének beszerzését, ami nem is volt indokolt, figyelemmel a megbízások megfelelőségére. A felek jogviszonyára vonatkozó szabályok nem teszik lehetővé annak vizsgálatát, hogy egy megbízás honnan érkezik, ezért az ezzel kapcsolatos körülmények nem befolyásolhatják semmilyen módon az utalás teljesítését. A felperes utalási szokásainak figyelembe vételére sem volt jogosult, sem köteles a bank. Amennyiben bármely, a felek szerződésében vagy annak részét képező rendelkezésben nem meghatározott feltétel vizsgálatára lehetősége lenne az alperesi ügyintézőknek, akkor az ügyintézők egyedi mérlegelésére lenne bízva az átutalási megbízások teljesítése, ami ellehetetlenítené azokat. Egy ilyen eljárás megengedhetetlen lenne egy pénzügyintézetnél és ez nem várható el a kárigény elbírálása során sem.

Megismételte az elsőfokú eljárásban kifejtett álláspontját, hogy a pénzmosás elkerülésére vonatkozó rendelkezések, szabályok esetleges megsértése nem teremthet alapot az alperessel szembeni kárigényre. Összefoglalóan hangsúlyozta, hogy az alperes a vonatkozó jogszabályi és szerződéses rendelkezéseknek megfelelően, gondosan járt el, jogellenes magatartást nem tanúsított, a Ptk. 339. § (1) bekezdésében megjelölt kárfelelősség megállapításának konjunktív feltételei közül a jogellenes magatartás nem valósult meg. Ennek hiányában a kár bekövetkezése és az alperesi magatartás közötti ok-okozati összefüggés nem vizsgálható, az alperes kártérítési kötelezettsége nem állapítható meg.

Amennyiben mégis megállapítást nyerne, hogy alperes jogellenesen járt el, és ezen magatartásával összefüggésben állott be a felperes kára, akkor alperes a Ptk. 339. § (1) bekezdésének második mondata alapján mentesül a kártérítési felelősség alól. Az elsőfokú eljárás során lefolytatott bizonyítási eljárás alapján megállapítható, hogy **Rné M. M.** két alkalommal próbálta felhívni **O. G.-t**, a felperes képviselőjét, azonban sikertelenül. Ezzel az alperes nemcsak a tőle elvárható magatartás tanúsította, hanem azt meghaladó gondossággal járt el. Kizárólag a felperes terhére értékelendő, hogy **O. G.-val** többszöri próbálkozás ellenére sem lehetett a kapcsolatot felvenni. **Rné M. M.-ak** a 49. szám alatt csatolt rendőrségi anyag részét képező e-mail útján folytatott levelezése alapján hangsúlyozta, hogy az ítélet ténymegállapításával ellentétben a megbízás megerősítését az alperes nem az utolsó megbízás beérkezése után próbálta a felperestől kérni, hanem a harmadik megbízás beérkezését – 2010. október 18-át – követően. Az alperes károkozó magatartást nem valósított meg, a felperes állított kárát a hamis átutalási megbízások elkészítője, illetve benyújtója okozta, így a Ptk. 344. § (1) bekezdése szerinti közös károkozásban az alperes nem vett részt.

Kifogásolta a felperes javára megállapított ügyvédi munkadíj mértékét, mivel a bíróság a kereset leszállítása ellenére a felperes pernyertességét állapította meg, noha az eredeti 11.300.000,- Ft összegű pertárgyértékre és a leszállított keresetre tekintettel, csak 71 %-ban lett a felperes pernyertes, és 29 %-ban pervesztes, így az elsőfokú ítéletben szereplő 5 %-os mérték figyelembevételével a munkadíj összege 402.000,- Ft - 162.875,- Ft, azaz 239.125,- Ft + áfa összeg lenne. Egyebekben fenntartotta az elsőfokú eljárás során tett nyilatkozatait.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte, annak helyes indokai alapján, valamint indítványozta az alperest a másodfokú eljárásban felmerült perköltségének megfizetésére azzal, hogy a jogi képviselő áfa felszámítására nem köteles.

Kifejtette, hogy az elsőfokú ítélet érdemben helyes, az elsőfokú bíróság a tényállást kellően

felderítette, és a helyesen megállapított tényállásból helytálló jogi következtetést vont le, a határozatát maradéktalanul megindokolta. Az ítélet megváltoztatására irányuló elsődleges fellebbezési kérelem kapcsán rögzítette, hogy nem vitatottan a keresetét korábban US dollárban való marasztalásra terjesztette elő, azt azonban leszállította és immár forintban kérte az alperest marasztalni. A per alapját képező 5 darab átutalást minden esetben forintban meghatározott átutalási kérelmek alapján forintban teljesítette a bank. A zárolásra került ... Bank Zrt.-nél vezetett bankszámláról ugyancsak forintban térült meg az az összeg, amelyet az ismeretlenül maradt elkövetők nem tudtak felvenni. Mivel a per alatt az USD követelést magyar forintra módosította, az elsőfokú bíróság semmilyen eljárási hibát nem követett el.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen hivatkozott a Ptk. 318. § alapján alkalmazandó 339. §-ra és helyesen idézte az irányadó 529. § (1) bekezdését. Ennek kapcsán kiemelte, hogy a hamis vagy a hamisított átutalási megbízás nem minősül szabályszerűnek. Az alperes által sem vitatottan a felperes terhére bűncselekmény elkövetése történt, amelyre vonatkozóan az alperes saját elhatározása alapján tette meg a feljelentést az 5. átutalás napja után azonnal. Kiemelte, hogy a nyomozás anyagából a polgári per bizonyítékai közé átvett e-mailek folytatott banki belső levelezés egyértelműen mutatja, hogy a bank veszprémi dolgozója már az első utalás után felismerte, hogy gyanús átutalási kérés érkezett a bankhoz. Az e-mailekből kiemelte a veszprémi fiókban dolgozó **H. H.** és **K. Sz.** e-mail üzeneteit, amelyben **K. Sz.** 2010. október 18-án egyértelműen megfogalmazta azokat az aggályokat, amelyeket a hamis átutalási megbízások egy gondosan eljáró banki ügyintézőben keltettek. A veszprémi fiók dolgozói az átutalási megbízások teljesítésével kapcsolatban betartották a belső és az Általános Üzletszabályzatban írt, rájuk kötelező előírásokat és a banktól elvárható gondossággal jártak el. A bank veszprémi személyzete felismerte a hamis utalások gyanús voltát, azok láncolatát, és helyesen értelmezték a bankokra kötelező szabályzatokat, így a pénzmosásra vonatkozóakat is, valamint felhívták a budapesti számlavezető fiók figyelmét az ezzel kapcsolatos aggályaikra. Ezzel szemben a figyelemfelhívás ellenére a budapesti számlavezető fiók egyetlen dolgozója sem vette fel a kapcsolatot a felperesi céggel, csak az 5. átutalási megbízás után, és a felperesi tiltás ellenére az 5. megbízást is teljesítették. Kifejtette, hogy **Rné M. M.** valótlán tájékoztatást adott a kolléganőinek, azt állítván, hogy felhívta a felperesi céget, és onnan megerősítették az átutalási megbízásokat. Amennyiben a bank megtette volna a prudens eljáráshoz szükséges azonosítást, ami számára egyébként a pénzmosási szabályok szerint is kötelező lett volna, akkor a hamis átutalás ténye már az első esetben is kiderült volna, és a pénz jogalap nélküli folyósítása nem történik meg. Ezért álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az idézett jogszabályokkal és banki szabályokkal egybehangzóan helyesen állapította meg az alperes bank felelősségét.

A másod- és harmadlagos fellebbezési kérelmek tekintetében arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást teljes egészében felderítette, minden fellehető bizonyítékot alaposan megvizsgált, a tényállásnak nincs felderítetlen része, ezen okból az eljárás megismétlésének semmilyen indoka nincs. Az elsőfokú eljárásban súlyos eljárási szabályszegés sem történt, ami a hatályon kívül helyezés indokát jelenthetné, ilyenre az alperes sem hivatkozott.

A perköltséget érintő negyedleges fellebbezési kérelem aaptalansága kapcsán kifejtette, hogy azt az elsőfokú bíróság a vonatkozó 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja alapján, helytállóan állapította meg a 8.042.492,- Ft után megállapítható 5 % ügyvédi munkadíj összegében.

A Fővárosi Ítéletábla megállapította, hogy az alperes fellebbezése részben alapos.

Az alperes másodlagos fellebbezési kérelmére tekintettel a fellebbezésben előadottak alapján elsőként azt vizsgálta, hogy az elsőfokú bíróság eljárása során történt-e olyan lényeges szabálysértés, amely az ítélet hatályon kívül helyezését eredményezi a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján.

A felperes keresetét eredetileg 58.441,72 USD és járulékai megfizetésére terjesztette elő, azonban az eljárás során leszállította arra tekintettel, hogy a Pesti Központi Kerületi Bíróság jogerős marasztalása folytán **M. Gy.** számlájáról 3.257.508 forint összeg megtérült. Erre figyelemmel a 40. sorszámú jegyzőkönyvben foglalt nyilatkozatával 8.042.492 forint összegre és késedelmi kamataira módosította keresetét. A forint összegű megtérülésre tekintettel nem volt akadálya annak, hogy a felperes a keresetét ennek megfelelően módosítsa, amellyel szemben az elsőfokú eljárás során érdemi ellenkérelmében az alperes kifogást nem emelt, a felperesi kártérítési igény forintösszegben való megtérítését kifejezetten nem sérelmezte.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint, mivel az átutalási megbízások is forintösszegre vonatkoztak és a részbeni megtérülés is forintban történt, a Ptk. 231. §-át is figyelembe véve nem volt akadálya annak, hogy a felperes forintban igényelje kárának megtérítését. Ez nem ütközik az alperes fellebbezésében hivatkozott Ptk. 355. § szerinti káron szerzés tilalmába. A felperes a forintban történő marasztalásra figyelemmel tekintettel jelölte meg késedelmi kamat igényét a Ptk. 301. § (1) bekezdése szerint, ami megfelel a jogszabályoknak. A fellebbezésben alperes által hivatkozott BH 2006/111 és EBH 2000/195. számú eseti döntések kifejezetten a forinttól eltérő idegen pénznemben teljesítendő pénztartozás utáni késedelmi kamat mértékére adnak iránymutatást, ami a jelen esetben tekintettel a forintban történő marasztalásra, nem vehető figyelembe. Rámutat a Fővárosi Ítéltábla arra, hogy a módosított, leszállított kereseti kérelemre figyelemmel az elsőfokú bíróság nem terjeszkedett túl a kereseti kérelmen, eljárása a Pp. 3. § (2) bekezdésének megfelelt, mivel a felperes módosított, forint összegben meghatározott kereseti kérelméről rendelkezett.

Az alperes megalapozatlanul indítványozta az ítélet hatályon kívül helyezését a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján, mivel nincs szükség a bizonyítási eljárás nagy terjedelmű, vagy teljes megismétlésére, illetve annak kiegészítésére. A fellebbezésben az alperes nem jelölte meg, hogy milyen további bizonyításra lenne szükség az ügy érdemi elbírálásához. Az ítéltábla álláspontja szerint minden bizonyíték rendelkezésre áll, az alapján a felperesi kereset elbírálható. Az elsőfokú bíróság a felek bizonyítási indítványainak teljes körűen helyt adott, az általuk indítványozott személyeket tanúként meghallgatta, a nyomozás során keletkezett, felek által indítványozott okirati bizonyítékokat beszerezte, a tárgyalás berekesztését megelőzően a feleknek további bizonyítási indítványa nem volt. A Pp. 3. § (3) bekezdése értelmében a bíróság hivatalból bizonyítást nem folytat le, a jogvita elbírálásához szükséges bizonyítékok rendelkezésre bocsátása a feleket terheli, míg a bíróság kizárólag a jogvita eldöntése érdekében a bizonyításra szoruló tényekről és a bizonyítási teherről, valamint a bizonyítás sikertelenségének következményeiről köteles a feleket előzetesen tájékoztatni. A fellebbezésben előadottak és az elsőfokú eljárás során tett perbeli nyilatkozatok alapján a másodfokú bíróság nem látott olyan, a jogvita eldöntéséhez szükséges további bizonyításra szoruló tény, amely körében az elsőfokú bíróság a tájékoztatási kötelezettségét elmulasztotta volna és ezért annak bizonyítására nem került sor.

Az alperes az elsődleges fellebbezési kérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával a felperes keresetének elutasítását kérte.

Az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokon eljáró bíróság a tényállást a fellebbezés elbírálásához szükséges mértékben feltárta, azt a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként és a felek nyilatkozatait figyelembe véve helytállóan állapította meg. Az alperes kártérítési felelősségének jogalapja tekintetében helyesen hívta fel a Ptk. 529. § (1) bekezdését, és a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról szóló 2009. évi LXXXV. törvény 19. § (4) és (5) bekezdéseit, azonban az alperes Általános Üzletszabályzatának egyes pontjaira (23.227, 23.235., 23.236.) iratellenesen hivatkozott, mivel ezek a későbbi, 2011. március 1. napjától hatályos Üzletszabályzat

rendelkezései, továbbá a jogalap körében hiányos indokolással, részben tévesen állapította meg az alperes teljes kártérítési felelősségét. Az elsőfokú bíróságnak az elvárható magatartás és a szerződésszegés körében kifejtett álláspontjával a másodfokú bíróság csak részben értett egyet az alábbiak szerint.

Mindenek előtt rámutat az ítéletábra, hogy a kereset elbírálása során a felek jogviszonyára irányadó jogszabályok, valamint a felek közötti bankszámlaszerződés és a perbeli átutalási megbízások időpontjában, azaz 2010 októberében hatályos alperesi Általános Üzletszabályzat rendelkezéseit kellett figyelembe venni.

A felek között nem vitatottan a Ptk. 529. § (1) bekezdésében szabályozott bankszámlaszerződés jött létre, amelynek értelmében az alperesi bank a felperes mint számlatulajdonos terhére szabályszerű kifizetési és átutalási megbízások teljesítésére volt köteles. Az elsőfokú bíróság által helytállóan idézett, a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról rendelkező 2009. évi LXXXV. törvény 19. § (4) bekezdése értelmében a pénzforgalmi szolgáltató a tőle elvárható gondossággal elsősorban azt köteles biztosítani, hogy a rendelkezési jogosultságot a bankszámla felett kizárólag a számlatulajdonos és az általa feljogosított személy gyakorolhassa. Ennek során az (5) bekezdés értelmében a tőle elvárható gondossággal köteles ellenőrizni, hogy a megbízáson feltüntetett aláírás, ide értve az azonosító vagy egyéb kódot, megegyezik-e a rendelkezésre jogosult pénzforgalmi szolgáltatónál bejelentett aláírásával, illetve kódjával.

A perbeli esetben, ahogy arra az alperes fellebbezésében helytállóan hivatkozott, nem volt vitatott, hogy a 2010. október 12. és 2010. október 27. közötti 5 alkalommal a veszprémi bankfiókhoz benyújtott telefaxon érkezett átutalási megbízásokon lévő titkos kód megegyezett a rendelkezésre jogosult által megadott kóddal, valamint az sem, hogy a megbízásokon látható aláírás olyan mértékű egyezőséget mutatott a felperes törvényes képviselőjének **O. G.-nak** az aláírásával, hogy annak hamisított volta a banki alkalmazottak számára nem volt felismerhető. A másodfokú bíróság azonban nem ért egyet az alperesnek az első- és másodfokú eljárásban e körben kifejtett álláspontjával, miszerint a bank ezek ellenőrzésén túl nem volt kötelezett további körülmények vizsgálatára ez tőle nem is elvárható. Ezért az erre vonatkozóan felhívott, BH-ban megjelent eseti döntés (BH 2001/33) a jogvita elbírálása szempontjából nem bírt jelentőséggel.

Az ítéletábra hangsúlyozza, hogy az alperesi pénzügyi intézettel szemben a rendelkezésre jogosult azonosítása és ellenőrzése során magasabb szintű elvárhatósági mérce érvényesül. Az elvárható, gondos eljárás körében fokozottan kell érvényesülnie az üzletfél érdekeinek, amelyet a bank felelősségére vonatkozóan a perbeli időszakban hatályos Általános Üzletszabályzat 8.1. pontja általános jelleggel rögzít. Erre figyelemmel helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az eljárás során azt kellett vizsgálnia, hogy a bank a hamisított átutalási megbízások teljesítése során a reá vonatkozó jogszabályok, az Üzletszabályzat, illetve saját belső szabályzatai betartásával járt-e el, azaz a megbízásokat az adott körülmények között elvárható gondossággal, az üzletfél érdekének megfelelően teljesítette-e. Egyetértett a másodfokú bíróság azzal a megállapítással is, hogy a megbízások teljesítése során a bank az Üzletszabályzat előírásain túl a saját belső szabályzatában előírt, a megbízások biztonságos teljesítéséhez szükséges előírások betartására is kötelezett volt. Az ítéletben is hivatkozott Általános Üzletszabályzat 8.2. és 8.3. pontján túl az ítéletábra utal a 8.5. pontban foglaltakra, amely a pénzforgalmi szolgáltatásokkal összefüggésben a bank felelősségére különös szabályokat, az Üzletszabályzat III. pontjában a bankszámla vezetés cím alatt található rendelkezéseket határozza meg. Az alperes által is hivatkozott 23.216. pont lehetővé teszi, hogy az üzletfél a megbízásait telefaxon juttassa el a banknak, amelyet az akkor fogad el, ha a rendelkezés benyújtásakor a nyomtatványon az Üzletszabályzatban meghatározott adatokon kívül az üzletfél

által meghatározott és a bank által elfogadott kódszó szerepel. Az Üzletszabályzat 23.223. alpontja biztosítja ugyanakkor a bank számára, hogy bármely fizetési megbízás vonatkozásában a megbízás telefonon vagy fax útján történő megerősítését kérje. Az Általános Üzletszabályzat 23.230. pontja szabályozza a fizetési megbízás visszautasítását, amire abban az esetben kerülhet sor, ha az a jogszabályokban előírt követelményeknek nem felel meg, ebben az esetben a számlatulajdonost a visszautasítás tényéről – törvény eltérő rendelkezése hiányában – a bank értesíti (23.234. pont). Az Üzletszabályzat 23.235. pontja a fizetési megbízás megtagadására is lehetőséget biztosít, amennyiben a megbízás jogszabályba ütköző volta megállapítható. Az idézett rendelkezések szerint tehát lehetősége van a banknak a fizetési megbízások visszautasítására, vagy akár megtagadására, ezért nem bír jelentőséggel az az általa többször hivatkozott, az Üzletszabályzat 23.251. pontjában található rendelkezés, hogy a bank általi átvételt követően a számlatulajdonos a fizetési megbízást nem vonhatja vissza és nem módosíthatja.

Az alperes általános jelleggel, a bank felelősségének kizárása körében hivatkozott az Üzletszabályzat 23.216. pontjának azon kitételére, miszerint a telefaxon küldött megbízást a bank az üzletféltől származónak tekinti és a telefaxon küldött megbízás teljesítéséből esetlegesen származó kárt az üzletfél viseli. Hangsúlyozta, hogy e rendelkezés a bank kártérítési felelősségének kizárását tartalmazza. Ennek ellenére többször is nyomatékosan utalt arra, hogy a perbeli esetben mind a kódszó, mind az aláírás vizsgálata körében az alperest semmilyen mulasztás nem terhelte. Ezen alperesi nyilatkozatból logikusan következik, hogy maga az alperes sem tekinti úgy, hogy az általa idézett 23.216. pontban írtak ellenére a banknak semmilyen kötelezettsége ne lenne, így a tőle elvárható gondos eljárás kötelezettsége sem terhelné az üzletfél azonosítása és a megbízás szabályszerűségének ellenőrzése során.

A másodfokú bíróság utal a Ptk. 314. § (2) bekezdésében foglalt, a szerződésszegés közös szabályaira irányadó azon rendelkezésre, amely értelmében a szerződésszegésért való felelősséget – ha jogszabály másként nem rendelkezik – nem lehet kizárni és korlátozni, kivéve, ha az ezzel járó hátrányt az ellenszolgáltatás megfelelő csökkentése vagy egyéb előny kiegyenlíti. Az alperes a tőle elvárható fokozott gondosságot jelentő felelősség alól ezért a Ptk. 318. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Ptk. 339. § (1) bekezdése szerint csak abban az esetben mentesül, ha eljárása során a megbízás teljesítésekor az Üzletszabályzat, valamint a belső szabályzatában előírt, a megbízások biztonságos teljesítéséhez szükséges előírásokat maga is betartotta. Ezt támasztja alá a Legfelsőbb Bíróság BH 2006/157. szám alatt megjelent eseti döntése, amelyre az alperes az eljárás során maga is hivatkozott. Az idézett eseti döntés kiemelt I. pontja és indokolása egyértelműen tartalmazza, hogy a bank felróhatóságának vizsgálata során jelentősége van annak, hogy alkalmazottai eljárásuk során megtartották-e a bank belső szabályzatainak rendelkezéseit, mivel a belső szabályzatoknak az alkalmazottak részéről való megsértése az alperes bank felróhatóságának megállapítását eredményezheti, attól függetlenül, hogy a számlatulajdonos és az alperes jogviszonyában tételes szerződésszegésként az nem értékelhető. A másodfokú bíróság rámutat arra, hogy a hivatkozott eseti döntésben leírt tényállásból megállapíthatóan az adott esetben a bizonyítékok helyes értékelése alapján a Legfelsőbb Bíróság azt állapította meg, hogy a bank alkalmazottai a belső szabályzatnak megfelelően, a szigorúbb ellenőrzést elvégezték, függetlenül attól, hogy a tranzakcióhoz kapcsolódó bizonylatokon az azonosításhoz használt további okiratokat és ezek számát nem tüntették fel. A Legfelsőbb Bíróság ezen eseti döntésben arra is rámutatott, hogy ezek olyan kisebb jelentőségű hiányosságok voltak, amelyek nem álltak okozati összefüggésben a bekövetkezett kárral.

Az alperes által hivatkozott, BH 2006/157. számú eseti döntésben ugyan utalás található a pénzmosás megelőzéséről és megakadályozásáról szóló jogszabályi rendelkezések alperes által is hivatkozott céljáról, a perbeli eset azonban ettől jelentősen eltér, mivel a felek szerződésének részét képező Általános Üzletszabályzat 4. pontja az üzletfél és a bank közötti kapcsolattartás, az üzletfél azonosítása címszó alatt kifejezetten rendelkezik a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozásának

megelőzéséről szóló törvény előírásairól. A bank a rendelkezésre jogosult személy, ügyfél átvilágítását köteles elvégezni a 4.1.3. pontban megfogalmazott esetben, azaz akkor ha egymással ténylegesen vagy vélelmezhetően összefüggő, több ügyleti megbízás esetén a 3.600.000,- forint összeghatár átlépését előidéző ügyfél általi megbízásra kerül sor. Az üzletfél azonosítása során írásbeli nyilatkozat kérhető az üzletfélől (4.2.), aki köteles írásban nyilatkozatot tenni a 4.2.1. pont értelmében. Ennek hiányában a bank az ügyleti megbízás teljesítését megtagadja (4.2.4.). Ehhez a rendelkezéshez kapcsolódik az Üzletszabályzat 23.235. pontjának azon rendelkezése, amely szerint a bank a jogszabályba ütköző megbízások teljesítését megtagadja. A fentiek értelmében tehát a pénzmosásról és a terrorizmus finanszírozásának megakadályozásáról szóló törvény előírásai alapján a felek által elfogadott és szerződés részét képező Üzletszabályzat értelmében a bank köteles volt a felperes azonosítása érdekében külön nyilatkozatot kérni, melynek hiányában jogosult volt a megbízás megtagadására. Az alperes alkalmazottaira kötelezően alkalmazandó, perbeli időszakban irányadó U-85 számú Ügyfélazonosítási Szabályzat 5.3.6. pontjának harmadik bekezdése szerint a megbízás megerősítését kell kérnie az ügyintézőnek ha azt egyéb okból indokoltnak látja, pl. több megbízás ugyanazon számlára való benyújtása esetén. A megerősítés devizakülföldi, kódszóval rendelkező ügyfél esetén telefonon történhet, amelyet mindig a számlavezető ügyintézőnek kell kezdeményezni az ügyfél által előzetesen bejelentett telefonszámon. Az ügyviteli utasítás szerint az azonosítás megtörténtét minden esetben dokumentálni is kell a megbízáson, ha a megerősítés meghiúsul pl. nem érthető el az ügyfél, akkor a megbízást be kell vonni és érvényteleníteni kell.

A perbeli esetben a fenti rendelkezéseket figyelembe véve ezért az alperes alkalmazottai akkor jártak volna el a tőlük elvárható gondos eljárásnak és a szerződésnek megfelelően, ha a második átutalási megbízás beérkezését követően – mivel az első két megbízás összege együttesen meghaladta a 3.600.000,- forintot – az Ügyviteli utasítás értelmében a számlavezető ügyintézője felveszi a kapcsolatot a felperessel, és az Üzletszabályzat szerinti, az üzletfél azonosításához szükséges nyilatkozatot beszerzi. Csak ezt követően, az üzletfél írásbeli nyilatkozatának birtokában – ami egyben a megbízó megerősítését is jelentette – intézkedhetett volna a következő, 2010. október 18-án beérkezett további 2.500.000,- forint átutalásának teljesítése iránt. Az Ügyviteli utasítás 5.3.6. pontjának harmadik bekezdése is megalapozta volna a megbízás megerősítésének kérését a bank alkalmazottai részéről, amely kötelezettségüket a veszprémi bankfiókban dolgozó alkalmazottak ekként is értékelték. Ezt igazolja a Veszprémi Rendőrkapitányságtól beszerzett **H. H.** – jelenleg **V. H.** – banki alkalmazott tanúvallomását tartalmazó jegyzőkönyv és az általa rendelkezésre bocsátott email levelezés, amely részletesen bemutatja az ügyintézők eljárását, valamint **K. Sz.** – jelenleg **K. Sz.** – fiókvezető 2010. október 18-án írt email üzenete, amelyet a CIB Bank budapesti számlavezető fiók vezetőjéhez írt. Ebben a veszprémi fiókvezető részletezi azokat a körülményeket, amely miatt szükségesnek tartaná az ügyféllel való kapcsolatfelvételt. A levélben és a tanúvallomásokban is utalás történik arra, hogy ezt nem kizárólag **K. Sz.** fiókvezető találta szükségesnek, hanem **K. R.** a Compliance Osztály alkalmazottja is. Az általa vázolt körülmények, az azonos ügyfél javára érkező átutalási megbízások, amelyek esetén a harmadik megbízást is figyelembe véve a pénzmosásra vonatkozó összeget is meghaladta a megbízás, egyértelműen fennállt az ügyfél azonosításának, a megbízások megerősítésének a szükségessége. Az Ügyviteli utasítás idézett rendelkezései alapján a számlavezető fiók alkalmazottainak a veszprémi fiók által jelzett körülményekre tekintettel kötelezettségük lett volna a felperestől a megbízások megerősítését kérni, az azonosítást az Üzletszabályzatnak megfelelően elvégezni. Ebben az esetben elkerülhető lett volna, hogy a második megbízást követően a további hamisított megbízások is teljesüljenek, figyelemmel arra, hogy a megbízás megerősítésének, illetve a pénzmosásra vonatkozó 4.2. szerinti további nyilatkozat hiányában a megbízás teljesítése megtagadható volt a bank részéről. Az alperes e mulasztásával okozati összefüggésben következett be a felperes kára a második átutalást követően teljesült átutalási megbízások folytán, így a Ptk. 318. § (1) bekezdése alapján

alkalmazandó 339. § (1) bekezdése értelmében összesen 7.520.000,- forint összegű kár érte a felperest. A fellebbezésben hivatkozott, a Ptk. 339. § (1) bekezdés második mondata szerinti felelősség alóli mentesülését alperesnek nem eredményezi az az általa előadott körülmény, hogy **Rné M. M.** 2009. október 18-át követően megpróbálta felvenni a kapcsolatot az ügyféllel, ami két alkalommal is sikertelen maradt. Az Ügyviteli utasítás és az Általános Üzletszabályzat fenteikben hivatkozott rendelkezései szerint ugyanis akkor járt volna el szerződésszerűen és tanúsította volna a tőle elvárható gondos magatartást, ha ezzel egyidejűleg a megbízás teljesítését az üzletfél azonosításáig, a megbízás megerősítéséig visszatartja, figyelemmel arra, hogy az Üzletszabályzat 23.230. és 23.235 pontjai erre lehetőséget biztosítottak. A jogszabályban előírt követelményeknek nem megfelelő, az Üzletszabályzat szerinti jogszabályba ütköző megbízások megtagadása nemcsak lehetősége, de kötelezettsége is volt az alperesnek az üzletfél megerősítésének hiányában.

A fentiekben kifejtettek alapján a másodfokú bíróság megállapította, hogy az alperes szerződésszegő jogellenes magatartást tanúsított a második megbízás beérkezését követő átutalási megbízások teljesítésével azáltal, hogy a felek szerződésének részét képező Általános Üzletszabályzat rendelkezéseit nem tartotta be, ezzel elmulasztotta a számlatulajdonos azonosságának ellenőrzése, a rendelkezési jog gyakorlása tekintetében tőle elvárható gondosságot, mivel ehhez nem volt elegendő mindössze a látszólag azonos aláírás és a kód szó egyezőségének ellenőrzése, hanem további megerősítésre, az azonosság további igazolására lett volna szükség.

Az első két esetben, a 2010. október 12-én és október 14-én érkezett átutalási megbízásokkal összefüggésben azonban az ítélet tábla álláspontja szerint a bank szerződésszerűen járt el, mivel csak e két megbízást követően merült fel az ügyfél azonosításának további szükségessége, a megbízások megerősítése, az Üzletszabályzatban foglalt körülményekre tekintettel. Addig a megbízás formája és összege, valamint az elsőfokú bíróság által felhívott körülmények a megbízás teljesítésének megtagadását nem alapozták meg. Az alperes helytállóan hivatkozott az Üzletszabályzat 23.4. pontja alapján arra, hogy az üzletfél megbízásait nem kizárólag formanyomtatványon volt jogosult benyújtani, azt a 23.4.1. pont kizárólag a gyűjtődobozban elhelyezett megbízásokra írta elő kötelező jelleggel. Így önmagában a megbízás eltérő formája és az a körülmény, hogy a megbízás a székesfehérvári postán keresztül került a veszprémi fiókhoz benyújtásra, nem adott kellő alapot a megbízás teljesítésének megtagadására, az üzletfél azonosításának körében a megbízás megerősítésének szükségességét nem indokolta. A másodfokú bíróság osztotta az alperes álláspontját, hogy nem lehet az ügyintézők mérlegelésére és belátására bízni, hogy az egyébként kód szó és aláírás azonossága alapján szabályosnak tekintendő átutalási megbízásokat visszatartsák, és azok megerősítését kérik, mivel ez az általánosan elvárható gondos ügyintézés körét meghaladná, a megbízások teljesítését ellehetetlenítené, adott esetben az üzletfél érdekeit sértené. A perbeli esetben azonban a 2010. október 18-i e-mailben **K. Sz.** veszprémi bankfiók vezető által leírt körülmények és az ugyanazon személy javára adott, együttesen 3.600.000,- forintot meghaladó összegű megbízások miatt a pénzmosásra vonatkozó szabályokra is tekintettel már indokolt és szükséges volt a megbízás megerősítésének kérése, sőt az Üzletszabályzat szerint ez a bank kötelezettségét is képezte.

Mindezen indokok alapján a másodfokú bíróság az alperes kártérítési felelősségét a második megbízást követően átutalt összesen 7.520.000,- Ft tekintetében látta megállapíthatónak, amelyből levonásba kell helyezni az eljárás során megtérült 3.257.508,- Ft-ot, az így fennmaradó 4.262.492,- Ft tőkeösszeg eredményezi az alperest terhelő kártérítés összegét.

A Fővárosi Ítélet tábla ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján – részben kiegészített és módosított indokolással – megváltoztatta, míg a késedelmi kamatfizetésre vonatkozó,

a Ptk. 301. § (1) bekezdése szerint meghatározott rendelkezését – felperes fellebbezésének hiányában – helybenhagyta.

Az így megváltoztatott marasztalási összegre figyelemmel a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 81. § (1) bekezdése szerint rendelkezett az alperesnek járó első- és másodfokú részperköltség összegéről az alábbiak szerint.

A teljes 11.300.000,- Ft összegű, eredeti kereseti kérelemhez képest a marasztalási összeget figyelembe véve az elsőfokú eljárásban az alperes 62 %-ban lett pernyertes, míg 38 %-ban pervesztes. A felperes ezért mint nagyobb részben pervesztes fél ebben az arányban köteles az alperes perrel felmerült költségét megfizetni, míg az általa lerótt 678.000,-Ft eljárási illeték összegéből mindössze 38 %, azaz 257.640,- Ft megtérítését igényelheti. Mindkét fél jogi képviselővel járt el, így a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdése alapján az alperes az eredeti kereseti kérelemre tekintettel 539.000,- Ft + áfa összegű ügyvédi munkadíjra tarthatna igényt, amelyből 62 %-os pernyertességére figyelemmel 300.000,- Ft + áfa, bruttó 381.000,- Ft a reá eső részperköltség összege. Ebből le kell vonni a felperes 38 %-os pernyertességének megfelelő 257.640,- Ft lerótt illetékköltséget, ennek eredményeként kerekítéssel 125.000,- Ft marad, amely összeget felperes mint nagyobb részben pervesztes fél köteles az alperesnek megfizetni részperköltség címén.

A másodfokú eljárásban a pernyertesség-pervesztesség aránya a fellebbezéssel érintett 8.042.492,- Ft perértékre tekintettel 50-50 %-os volt, ezért az alperes által lerótt 643.600,- Ft összegű illeték 50 %-ának, azaz 321.800,- Ft-nak a megfizetésére az alperes javára a felperes köteles.

Egyebekben a másodfokú eljárásban a felek jogi képviselőjével felmerült költséget mindkét fél maga viseli.

Budapest, 2015. év október hó 8. napján

. Mika Ágnes s.k.
a tanács elnöke

. Buglyó Gabriella s.k.
előadó bíró

Dr. Ócsai Beatrix s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

bírószági tisztviselő